

Vanwege zijn corpulente verschijning kreeg Viglius de bijnaam 'de wandelende bierton'. Een schilderij van Jacques de Punder.

De humanisten Erasmus (hierboven) en Viglius waren 'penningvrienden'. Een schilderij van Hans Holbein de Jonge.

De schat van Burgwerd, penningen van een 'wandelende bierton'

Niet geheel verschoond van eigendunk, liet de Friese humanist en diplomaat Viglius in de zestiende eeuw penningen gieten met zijn beeltenis. Een deel van het kostbare edelmetaal is nu in handen van de eigenzinnige muntkundige Jille Westerhof uit Burgwerd.

ANDRÉ HORJUS

In hallopen badjas trekt Jille Westerhof (64) de deur open van zijn huis aan de Boalsertse Feart. Elf uur in de ochtend. Verontschuldigen klinken: „Ik haw de wekker net heard.“ Snel schiet de heer des huizes een wit overhemd met plissé-front aan. Stropdas met muntopdruk erbij, glimmende manchetknopen en hij is weer helemaal het heertje.

Het huis ademt geschiedenis: Perzische tapijten, antiek meubilair, fraaie schilderijen, staande horloges. Eigenzinnigheid ook. „Jo moatte net tefolle op de gemiddelde Nederlander lykje.“ Buiten draagt een kapstokje aan een oude berk al tien jaar een lange, inmiddels bemoste jas, ooit opgehangen omdat die werd aangevreten door motten. „Dy

wurdt hoe langer hoe moaier. Ik tocht eartiids: lit mar in bytse út-waie, en sa is it bleaun. Ik neam him Absalom.“ Op het dikke tafelkleed een uitgedroogd bloemstuk, een scheerkwast, een berg algebrande luciferhoutjes rond de kandelaar en drie lege flesjes bier. Bier is een uitstekend medicijn tegen rugpijn, aldus de numismaat-antiquair.

Eigenlijk is hij er de man niet naar om snel in de pen te klimmen naar aanleiding van artikelen in de krant. Maar na het vorige pleidooi van professor Thomas Bianchi voor eerbijstel van jurist, diplomaat en staatsman Viglius (1507-1577), in de Leeuwarder Courant van 4 november, kon zich niet langer beheersen. „Viglius fertsjinnet gewoan in stinbyld“, vindt ook Westerhof. „Wy binne it oerhielendal mei iens.“ Wij Westerhof is alleenstaand en verder is er

niemand in de kamer te bekennen. „Ik brûk graach it pluralis majestatis“, verklaart hij plechtig terwijl hij glimmende manchetknopen in zijn mouwen steekt. „Yn it Hollânsk: het majesteteilijk meervoud.“

Zijn grootste hobby is zijn werk: Nederlandse munten en penningen tot circa 1840 verzamelen en verhandelen. „Ik bin der de hiele dei mei dwaande.“ Westerhof is inmiddels de grootste penningvoorzahouder van het land. Voor de gelesheid haalt hij een met wit beklede bewaar cassette tevoorschijn met elf Viglius-penningen, in brons en zilver. „Makke troch hofmedaljeur Jacques Jongelick“, vertelt hij. „Dat seit al in protte. Viglius stie oan de top.“ Onlangs verkocht Westerhof nog twee gouden exemplaren. „Nu't regel wien dit soarte fan penning

|||||

'Mailtsjes begjinne mei hey of hallo. Donder toch op, tink ik dan'

fan sulver, mar Viglius woe mear.“ De penningen zijn zeer bijzonder en dus erg kostbaar. Maar de prijs verzwijgt hij liever, om onverlaten niet op verkeerde ideeën te brengen. „Dit binne de measte Viglius-penningen dy't oait byinoar sjoen hast.“ Hij vermoedt dat er hooguit nog zo'n

tachtig in omloop zijn, acht verschillende types uit wisselende periodes.

Viglius ab Ayatta Zuichemus - een latinisering van zijn oorspronkelijke naam Wigle Aytta van Zuichem - was in zijn tijd raadshoofd van onder meer Karel V en Filips II. „Hast net ien ken him, mar it is in wûnder dat ien út Barrahús it sa fier skopt hat.“ Viglius was een bijzonder grote man voor zijn tijd, weet Westerhof uit de literatuur. Bijna 2 meter lang. Een corpulente verschijning ook. Niet voor niets kreeg deze rechtsgeleerde de weinig vleeiende bijnaam: de wandelende bierton. „Wêr't ik dat wei ha wit ik net mear, mar it is sa.“

De penningen - geen munten, die dienen als betaalmiddel - zijn waarschijnlijk in opdracht van Viglius zelf gegoten. Uit pure zelfzucht. Wes-

terhof schakelt weer over op het Latijn: „Vanitas vanitatum : ijdelheid der ijdelheden.“ De grootste penning heeft een diameter van 53 millimeter. „Dy lizze blikskaters net foar it opkeppen.“ Viglius was een muntverzamelaar, weet Westerhof. Net als die andere bekende humanist, Desiderius Erasmus, een relatie van Viglius. „It wienen penning-freonen, sil ik mar sizze.“ Ongetwijfeld hebben ze onder het genot van een pulgerstenat hun collecties vergeleken, fantaseert Westerhof. Dan moest Viglius het helaas toch afleggen. De Erasmus-penningen waren veel groter. „Knoffels wienen dat, sa grut as de jiskebak op dizze tafel: in diameter fan wol 120 millimeter.“

Het omschrift rond de beeltenis van Viglius is zijn lijfspreuk: „Vita mortaliu vigilia: het leven der sterftelingen is een nachtwake.“ Op de

keerzijde staan bijbelse symbolen, zoals een kaars en een korenschoof, of een gehelmd familiewapen. Ook zijn er zogenaamde rekenpenningen van Viglius geslagen. Die waren alleen bedoeld om mee te rekenen, niet om mee te betalen. „Ik ha nea in rekenpenning sjoen wêr't in oare persoan as in foarst op stie. Heechst útsûnderlik.“

Westerhof is autodidact, wist zich met slechts een munt- en penningkundige - met klanten en contacten over de hele wereld. Zijn huis herbergt een bibliotheek met 20.000 titels, voornamelijk over munten en penningen. „Ik sis altyd mar. Mi volentiibus ardua, niets is moeilijk voor hen die willen.“ Het werk is veranderd, mede door internet. Het res-

pect voor zijn vakmanschap, lijkt tanende. „Eartiids krige ik noch brieven mei it opschrift 'rju achte hear Westerhof'. Tsjintwurdich begjinne de mailtsjes mei 'hey' of 'hallo'. Dan is it foar my bedoarn. Donder toch op, tink ik dan.“

Als lid van de Internationale Vereniging van Beroepsnumismaten, met 125 leden in twintig landen, weet Westerhof wat hij waard is. Een select gezelschap, met strenge toelatingsisen. „Komst eerder yn de Twadde Keamer as by dy klup.“ Velen wonen in wereldsteden als Parijs, Londen of Tokio en dan prijkt ineens Jille Westerhof uit Burgwerd op de ledenlijst. „Burgwerd, is that a big city?“, werd hem niet zelden gevraagd. Dan schudde Westerhoff glimlachend het hoofd. „Sa'n 365 ynwenners, mar it is gjin ferkeard plak hear. De minskten witte my wol te finen.“

Jille Westerhof met zijn bijzondere Viglius-penningen. „Makke troch hofmedaljeur Jacques Jongelick. Dat seit al in protte.“ FOTO CATRINUS VAN DER VEEN